

Over het ontstaan van twee posters met vogels van Curaçao

Dick Poppe

Educatieve posters

In 1996 kwam ik in contact met de Stichting Dierenbescherming Curaçao naar aanleiding van een voorstel van mij om enkele natuurposters te maken die vooral bedoeld zijn als educatieve schoolwandplaten. Daar werd enthousiast op gereageerd, want de posters werden als een belangrijke aanvulling beschouwd op een reeks door de Stichting uitgegeven natuurboekjes. Daaronder ook het populaire vogelboekje *Nos paranan - Onze vogels - Our birds*, geschreven door Bart de Boer. Aldus kreeg ik in 1997 de gelegenheid om een gesponsorde reis naar Curaçao te maken om daar te werken aan een tweetal posters, waarop naast een aantal plantensoorten en twee soorten reptielen in totaal 31 vogelsoorten staan afgebeeld die karakteristiek zijn voor de avifauna van Curaçao.

Cruises

Mijn interesse voor de Antilliaanse vogelwereld heeft de volgende achtergrond. Begin februari 1972 arriveerde ik voor het eerst op Curaçao. Voor mijn doctoraal-onderzoek biologie aan de Vrije Universiteit verbleef ik dat jaar in het Caribische gebied. Mijn hoofdvak was Diersystematiek en Diergeografie, destijds onder leiding van wijlen Prof. Dr. K. H. Voous. Ik observeerde zeevogels vanaf het hydrografisch onderzoeksvaarttuig Hr. Ms. Luymes van de Koninklijke Marine tijdens een tiental cruises die in de loop van dat jaar gemaakt werden. Het doel van de cruises was vooral met dieptepeilingen de bezochte zeegebieden beter in kaart te brengen. Tevens kregen onderzoekers van verschillende universiteiten zoals ik gelegenheid om als gast mee te varen. In 1972 vonden er 7 cruises plaats rond de Bovenwindse eilanden St. Maarten, St. Eustatius en Saba. Daarnaast was er een cruise rond de kust van Bonaire en een rond Aruba. De uitgangsbasis was steeds de marinebasis Parera op Curaçao. Tijdens de walperioden had ik een kamer ter

beschikking bij het Biologisch Onderzoeksinstituut Carmabi te Willemstad, Curaçao, waar ook andere biologen verbleven in het kader van studieprojecten. Tijdens de tiende cruise werd vanaf Curaçao via de Atlantische Oceaan naar Den Helder gevaren. Daarna is Hr. Ms. Luymes uit de vaart genomen. Na mijn terugreis naar Nederland ben ik na het afronden van mijn studie aan de slag gegaan als biologieleraar in het voortgezet onderwijs. Ik correspondeerde nog wel met enkele personen die ik op de Caribische eilanden had leren kennen, onder meer met Bart de Boer die daar werkzaam was als biologieleraar. Via hem benaderde ik in 1996 de Stichting Dierenbescherming Curaçao met het voorstel om de eerdergenoemde natuurposters te maken.

Vogels van de wildernis

De ene poster heeft als titel *In de mondi*. In de lokale taal, het Papiamentu, worden de struiken en bosschages in het heuvellandschap aangeduid met de term 'mondi'. In ruimere zin wordt 'mondi' ook wel gebruikt om wildernis aan te duiden. Op de achtergrond van de mondi-poster staat de Christoffelberg (375 m), gelegen op het noordwestelijke deel van het eiland. De top van de Christoffelberg is het hoogste punt van Curaçao en ligt midden in het Christoffel Nationaal Park. Links op de voorgrond van de mondi-poster staat bovenop een rotsblok een Kuifcaracara (*Caracara plancus*) met rechts daarnaast de Tropische Spotlijster (*Mimus gilvus*). In de Manzanilla-boom links zitten van boven naar beneden Maskergrondvink (*Melanospiza bicolor*), Oranje Troepiaal (*Icterus icterus*), Groene Kolibrie (*Chlorostilbon mellisugus*), Gele Troepiaal (*Icterus nigrogularis*) en Andesmus (*Zonotrichia capensis*). Rechts van de Christoffeltop vliegt een volwassen Witstaartbuizerd (*Geranoaetus albicaudatus*), op een schijfcactus zitten twee Maïsparkieten (*Eupsittula pertinax*) en op de staafcactus rechts zit een mannetje Amerikaanse Toren-

In de *Mondi*

Vogels van de wildernis

poster op pagina's 24-25

Nos naturalesa - Den mondi
Onze natuur - In de “Mondi”

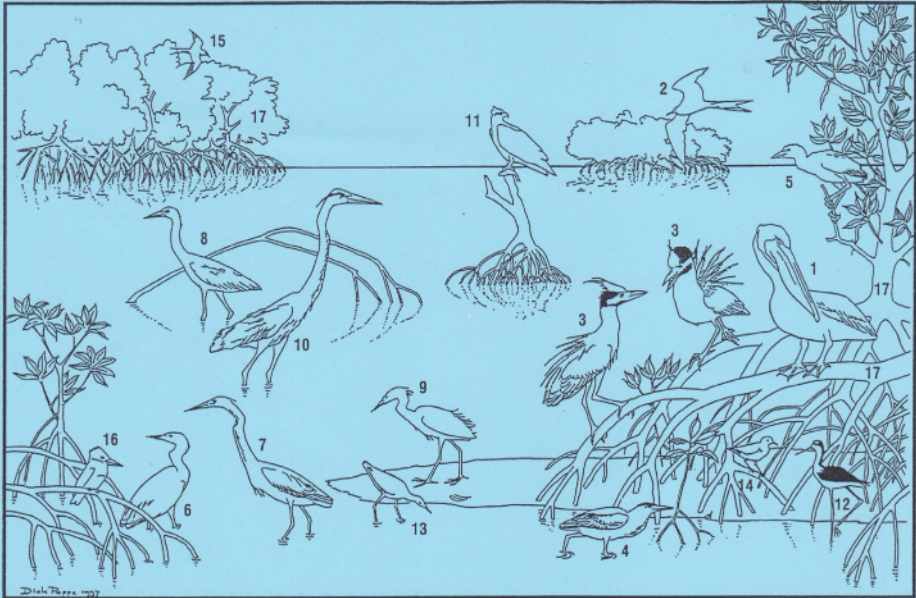
Soortenoverzicht

1. Caracara - Warawara - Polyborus plancus	14. Oranje Troepiaal - Trupial - Icterus icterus
2. Amerikaanse Torenvalk - Kinikini - Falco sparverius	15. Gele Troepiaal - Trupial Kachó - Icterus nigrogularis
3. Witstaartbuiserz - Falki - Buteo albicaudatus	16. Groene Leguaan - Yuana - Iguana iguana
4. Naaktoogduif - Alablanka - Columba corensis	17. Blausana - Blòblò - Cnemidophorus murinus
5. Geoorde Treurduif - Buladeifi - Zenaida auriculata	18. Bolcactus - Milon di Seru - Melocactus spec.
6. Musduifje - Totolika - Columbiganallina passerina	19. Spaanse Juffer - Infrou - Opuntia wentiana
7. Westindische Parkiet - Prikichi - Aratinga pertinax	20. Zuilcactus - Kadushi - Subpilocereus Repandus
8. Groene Kolibrie - Blenchi - Chlorostilbon mellisugus	21. Zuilcactus - Datu - Ritterocereus griseus
9. Caribische Spotlijster - Chuchubi - Mimus gilvus	22. Agave - Pita - Agave vivipara
10. Gele zanger - Para di Misa - Dendroica petechia	23. Brasiel (Verfhout) - Brasia - Haematoxylon brasiletto
11. Suikerdiefje - Barika Hel - Coereba flaveola	24. Wabi - Wabi - Acacia tortuosa
12. Zwartkopgrasvink - Môfi - Tiaris bicolor	25. Manzaliña - Manzaliña - Hippomana mancinella
13. Andesmus - Chonchorogai - Zonotrichia capensis	

Aan het water

Vogels van de baaien

poster op pagina's 26-27

Nos naturalesa - Kantu di awa

Onze natuur - Aan het water

Soortenoverzicht

1. Bruine Pelikaan - Pelikan - *Pelecanus occidentalis*
2. Amerikaanse Fregatvogel - Makuaku, Skêrchi - *Fregata magnificens*
3. Geelkruinnachtreiger - Krabèchi - *Nyctanassa violacea*
4. Groene Reiger - Galiña di Awa - *Butorides striatus*
5. Koereiger - Bubi di Baka - *Bubulcus ibis*
6. Kleine Blauwe Reiger - Bubi Blou Chiki - *Egretta caerulea*
7. Witbuikreiger - Bubi Tres Koló, Gran Gudjee, Garabèt - *Egretta tricolor*
8. Roodbruine Reiger - Bubi Garganta Korá - *Egretta rufescens*
9. Amerikaanse Kleine Zilverreiger - Garza Blanku, Garabèt - *Egretta thula*
10. Amerikaanse Blauwe Reiger - Bubi Blou Grandi - *Ardea herodias*
11. Visarend - Gabilan Piskadó, Gabilan di Laman - *Pandion haliaetus*
12. Steltkluut - Makamba, Kaweta di Patu - *Himantopus himantopus*
13. Kleine Geelpootruiter - Snepi Pia Hel - *Tringa flaviceps*
14. Amerikaanse Oeverloper - Snepi - *Actitis macularia*
15. Visdief - Meuchi - *Sterna hirundo*
16. Bandijsvogel - Kabes Grandi - *Ceryle alcyon*
17. Rode mangrove - Mangel tan - *Rhizophora mangle*

valk (*Falco sparverius*). Rond het tijdelijke regenpoeltje rechtsonder zitten van links naar rechts Geoorde Treurduif (*Zenaida auriculata*), Gele Zanger (*Setophaga aestiva*), Suikerdiefje (*Coereba flaveola*), Naaktoogduif (*Patagioenas corensis*) en Musduifje (*Columbina passerina*). Alle afgebeelde vogelsoorten komen als broedvogel voor in het Christoffel Nationaal Park, elders in het vrij heuvelige binnenland van Curaçao en tevens in soortge-lijk biotoop op Bonaire en Aruba.

Vogels van de baaien

Op de poster *Aan het water* staan watervogels afgebeeld die algemeen voorkomen in het kustlandschap met mangroven zoals men dat kan aantreffen langs de grotere baaien. Met name verschillende reigersoorten gedijen goed in dergelijk landschap. Van links naar rechts staan op de poster de volgende reigersoorten afgebeeld: Kleine Blauwe Reiger (*Egretta caerulea*), Roodhalsreiger (*Egretta rufescens*), Amerikaanse Blauwe Reiger (*Ardea herodias*), Witbuikreiger (*Egretta tricolor*), Amerikaanse Kleine Zilverreiger (*Egretta thula*), een paartje baltsende Geelkruinkwakken (*Nyctanassa violacea*), een foeragerende Groene Reiger (*Butorides virescens*) en rechts in de mangrove nog een rustende Koereiger (*Bubulcus ibis*). Op de wortels van dezelfde mangroveboom zitten ook een rustende Bruine Pelikaan (*Pelecanus occidentalis*) en een Amerikaanse Oeverloper (*Actitis macularia*). Daar vlakbij staat een Amerikaanse Steltkluut (*Himantopus mexicanus*). Op de mangrove linksonder zit een rustende Bandiysvogel (*Megasceryle alcyon*) en voor het zandbankje staat een foeragerende Kleine Geelpootruiter (*Tringa flavipes*). Op de dode mangroveboom midden op de poster

zit een Visarend (*Pandion haliaetus*) met een pas gevangen vis in de klauwen. Als vliegende vogels ziet men op de poster tenslotte nog links een Visdief (*Sterna hirundo*) en rechts een Amerikaanse Fregatvogel (*Fregata magnificens*).

Het resultaat

De posters (formaat 70 x 100 cm, inclusief witte omranding) zijn destijds gedrukt in Nederland en door de Nederlandse Koninklijke Marine per schip vervoerd naar Curaçao. Bij de sponsoring waren behalve Stichting Dierenbescherming Curaçao ook het Departement van Milieu en Natuur, KLM (vliegreis) en een lokaal autoverhuurbedrijf betrokken. Door de familie Kooyman (van het bouwmarktbedrijf Kooyman) was het gastenverblijf beschikbaar gesteld, waardoor ik op een fraaie locatie gelegenheid had om vooral de aan mangroven gebonden vogelsoorten te observeren. Beide wandplaten zijn gratis gedistribueerd op alle scholen van Curaçao, van Aruba, Bonaire, St. Maarten, St. Eustatius en Saba. Daarnaast werden de posters te koop aangeboden aan particulieren door Stichting Dierenbescherming Curaçao en bij lokale boekhandelaren (voor 15 Antilliaanse guldens per stuk). Een deel van de opbrengst werd door de winkeliers overgemaakt naar de Dierenbescherming. Van de mondi-poster is in 1999 door Caribbean Handicraft een placemat-versie uitgebracht, die tot op heden nog verkrijgbaar is in souvenirwinkels in Willemstad. In 2003 kreeg ik nogmaals gelegenheid een gesponsorde reis te maken naar Curaçao, deze keer voor het maken van de schoolwandplaat *Leven op het rif* met verschillende soorten vissen en andere soorten organismen van het koraalrif.

■ D.M.C. Poppe, e-mail: dpoppe@live.nl

LITERATUUR:

De Boer, B. (1993): Nos paranan - Onze vogels - Our birds, Curaçao, Bonaire, Aruba. Stichting Dierenbescherming Curaçao.

De Boer, B., Newton, E. & Restall, R. (2012): Birds of Aruba, Curaçao and Bonaire. Christopher Helm, London.

Prins, T.G., Reuter, J.H., Debrot, A.O., Wattel, J. & Nijman, V. (2009): Checklist of the birds of Aruba, Curaçao and Bonaire. Speciale uitgave van Ardea 97 (2).

Vooüs, K.H. (1955): Vogels van de Nederlandse Antillen. Uitgaven "Natuurwetenschappelijke Werkgroep Nederlandse Antillen", Curaçao.

Vooüs, K.H. (1983): Birds of the Netherlands Antilles. Second edition. Walburg Pers, Zutphen.

Wells, J.F., Wells, A.C. & Dean, R. (2017): "Birds of Aruba, Bonaire, and Curaçao - A Site and Field Guide".

Over het ontstaan van twee posters met vogels van Curaçao.

In de *Mondi*

Vogels van de wildernis

Legenda op pagina 21

Aan het water

Vogels van de baaien

Legenda op pagina 22

